

El dret dels rius i el dret als rius

Quantes vegades, uns i altres, aquí i allà, no hauríem parlat, escrit i debatut sobre el dret a la vida, a la naturalesa i a tot? Tenim tot el dret a reclamar drets -sobretot quan els encarregats de complir-los sovint no els satisfan-, però també tenim la responsabilitat de ser exigents amb els nostres deures, també difícils d'acomplir, veient, justament, com els que estan al capdamunt en l'escala política, social i econòmica en passen completament.

L'estat del món (no cal dir-ho) -de la naturalesa sencera, de tota la humanitat com a part d'ella i dels valors espirituals que haurien d'estar-hi integrats- és una completa desgràcia. Però no cal més -com deia el poeta Salvador Espriu- "plorar el Temple que fou enderrocat". Caldrà, per tant, agafar el millor del passat humà per construir el futur que ens mereixem.

Així, entre tantes iniciatives de renaixement i regeneració que es donen arreu del món, entre nosaltres -a Catalunya, i en aquest nostre racó de l'Ebre- ha sorgit la idea de llançar a la societat catalana i espanyola un Manifest per reconèixer legalment els drets dels rius, començant per l'Ebre, un dels més amenaçats, a través d'una ILP (Iniciativa Legislativa Popular) que pretén recollir mig milió de signatures que serien presentades a finals d'any al Congrés de Diputats.

La cosa ve de lluny, de cinquanta anys com a mínim, de quan els plans hidrològics del franquisme i els posteriors de la democràcia, van continuar veient el gran riu com a objecte de totes les cobejances, fins a deixar-lo com un animal sense esma, sense flux hidràulic, carregat de contaminants químics, radioactius i metalls pesants.

Com se sap, la gent de l'Ebre va reaccionar en diferents tongades (1973-74, 1979-1980, 1985-86, 1993-1995, 2000-2004 i, també, darrerament) per part, inicialment, de sectors directament afectats, com arrossaires, sectors econòmics, pagèsies de regadiu, els antinuclears

de la Ribera, etc, als quals s'afegiren ajuntaments, els partits d'esquerra i, amb l'augment de la consciència ecològica i la identitat territorial, associacions diverses, com la Coordinadora en Defensa de l'Ebre (base de l'actual PDE), els Amics de l'Ebre, la Fundació Nueva Cultura del Agua i el potent grup de premsa que, al voltant de la publicació *Ebre Informes*, creà el 1978 Josep Bayerri Raga.

Aquest procés de confluència social va tenir evolucions diverses, però el problema continua essent el mateix, i agreujat: l'Ebre no té els drets fluvials que li correspondrien i la seva part final, amb la crisi climàtica, està en fase agònica. I si l'Ebre -com tants altres rius- no té els seus drets garantits, els humans també ens veiem privats sovint del dret d'accedir-hi.

Ara, i després de grans manifestacions i gestions populars, polítiques i científiques de tota mena, aquest Manifest vol ser un revulsiu, al cor del poder estatal, per a replantejar no solament la mala política de distribució de l'aigua dels rius espanyols, a través dels transvasaments cap a destins turístics, urbans o industrials, sinó de garantir la qualitat i quantitat de les seves aigües, és a dir, de la seva salut i dels seus drets, talment com s'han demanat per a tots els éssers vius que conformen la naturalesa física del món.

Aquest Manifest té el privilegi de tenir com a primer signatari Federico Mayor Zaragoza, de nissaga tortosina, home de dimensió inter-

Xavier Garcia

escriptor

nacional, exdirector general de la UNESCO, fundador i president de la Fundación Cultura de Paz i autor de llarga bibliografia sobre les grans qüestions del nostre temps. I darrere d'ell, els que han forjat el text: la URV, la PDE, el grup Mieses Global (Moviment Internacional per l'Excel·lència, la Salut i la Sostenibilitat Empresarial), que fundà i presideix el tortosí Manuel Bestratén, els Amics i Amigues de l'Ebre i associacions empresarials i sindicals de l'Ebre.

Una petita delegació de Mieses (amb el president, una activa col·laboradora gallega, Carmen Domínguez, i altres membres regionals d'aquesta organització) van visitar a Madrid Mayor Zaragoza per tal de perfilar el contingut del Manifest, amb la voluntat que tingui dimensió ibèrica. I és que, com es diu a la pròxima Declaració col·lectiva que promou Mayor, per ser lliurada el setembre al secretari general de l'ONU, a Nova York, amb motiu del 76 aniversari d'aquesta institució mundial, "El temps del silenci s'ha acabat".

Trobada d'una petita delegació de Mieses amb Federico Mayor Zaragoza a Madrid